

26082

CLAN MEDUNARODNE ORGANIZACIJE — FIBEP
pres-kliping • press-clipping

(Osnovano 1952. godine)

JUGOSLOVENSKA NOVINSKA
 AGENCIJA DOKUMENTACIJE
 NOVINSKO IZDAVAČKO PREDUZEĆE
 PRESS PUBLISHING ENTERPRISE

Beograd — Knez Mihajlova 2/IX — Pošt. fah — P. O. Box 95,
 Tel. 621-578 — Žiro račun — Current Account: 60801-603-15330

Isečak iz lista
 Newspaper cutting

VJESNIK
ZAGREB
 11604, 20,
 16. Feb. 1980

IZLOŽBE

Eksperiment u naručju pojedinca

Kažemo li da je prošle godine samo u Zagrebu održano oko 400 izložaba, nameće se pitanje koliko će ih se tek ove godine održati u cijeloj Jugoslaviji? Već se po prvim glasovima iz programskih komisija SIZ-ova može zaključiti da ni stabilizacija neće bitno utjecati, te će stoga svi vapaji za kvalitetom a ne kvantitetom izložaba biti uzaludni. Mogu se stoga očekivati i ove godine gomile samostalnih izložaba umjetnika, koje u slijedu vremena neće biti značajne ni za koga drugog osim za samog autora.

Zato je indikativan naslov teksta na koji se ovaj komentar odnosi »Izložbe: i za redovitu publiku i za sladokusce«: čini se da situacija nije drukčija ni u drugim republičkim središtima iz kojih su informacije prikupljene — nema projekata (ni od individualaca ni od velikih međuskih ustanova) koji bi prelazili granice zadovoljavanja nauobičajenije galerijske prezentacije opusa nekog autora — godišnjeg, višegodišnjeg ili retrospektivnog.

Posebno zapanjuje velik broj priredaba manifestacionog ili retrospektivnog prikazivanja stvaralaštva u određenom vremenskom razdoblju.

Očito je da se na području likovne djelatnosti okrećemo uglavnom prošlosti, kao da smo vrlo ohrabreni značajnim rezultatima koji su u toj prošlosti postignuti, ali vrlo obeshrabreni ili bez stava kada se radi o kretanju naprijed. Čini se da se rizik inovacije i eksperimenta ostavlja u naručju umjetnika pojedinca koji ima hrabrosti da se u njega upusti, a va-

lorizirat će ga sa sigurnošću u odgovarajućem vremenskom slijedu. Može se primijetiti da neke od tih izložaba rastu po uzoru na izložbu »35 godina slovenske umjetnosti« održane prošle godine u Modernoj galeriji u Ljubljani, koja zbog kritike koju je doživjela, ove godine priprema ispravak te izložbe organiziranjem »izložbe mladih stvaralaca koji nisu bili obuhvaćeni prošlogodišnjim pregledom od 1945. do danas«. Samo dvije izložbe daju način da će se pozabaviti recentnim problematikom stvaralaštva: Kretanja u hrvatskoj umjetnosti sedamdesetih godina i izložba Generacija umjetnika i generacija kritičara. No, obje su također retrospektivnog karaktera.

Problemski tretirana umjetnost trenutka nije predviđena ni u jednom izložbenom prostoru, kao što nije vidljivo da umjetnost možemo tretirati iz nekog drugog aspekta, također problemski, na primjer, sociološkog ili društveno-političkog, nego samo povjesničarsko-umjetničkog koji počiva na klasičnim estetskim principima. Uočljivo je da se neće organizirati ni jedna međunarodna izložba suvremene umjetnosti (izuzev nekih fotografskih) koja bi pokazala tokove suvremene umjetnosti u svijetu i uklopjenost naše umjetnosti u te tokove (odnosno neuklopjenost), kao što općenito nema značajnijeg broja vrednijih stranih umjetnika koji bi bili prezen-

tirani na samostalnim izložbama. Strani umjetnici bit će prikazani uglavnom na izložbama u okviru kulturne razmjene s pojedinim zemljama. One, na žalost, vrlo rijetko donose kvalitetne umjetnike i radove, ili one koje bismo u našoj sredini željeli pozdraviti.

Najveći broj međunarodnih spektakularnih likovnih priredbi održat će se u Beogradu, na čelu s izložbom u povodu Generalne konferencije Uneske, dok se Zagreb koncentrira na samostalne monografske ili retrospektivne izložbe (Mladen Veža, Stjepan Planić, Šime Vulas, Boris Dogan, Valerije Michielli, Raul Goldoni), u Crnoj Gori retrospektivne povijesne izložbe, Makedonija na izložbe stranog plakata i grafike i godišnje izložbe domaćih autora, a to je slučaj i u drugim pokrajinskim republičkim centrima. Zapravo, broj i opseg tih manifestacija, s obzirom na autore koje trebaju okupiti i eksponirati, fascinira. U svakom slučaju, one zaista zadovoljavaju potrebe tradicionalnog shvaćanja galerijske djelatnosti — ali na tome i ostaju. Velike grupe međunarodne izložbe će snagom reklame privući više posjetilaca (slučaj s izložbama u Beogradu), a retrospektivne izložbe poznatijih autora (slučaj u Zagrebu) imat će publiku na otvorenju i pasti u zaborav — vidjet će ih »redovna publik«, rodbina, prijatelji i sladokusci, a ne i redovna publiku kakvu zamišljamo. Međutim, ni jedna ni druga vrsta izložaba nije ono čemu bismo trebali težiti u novom shvaćanju likovnog stvaralaštva i njegove prezentacije — da su likovnost i umjetnost uključeni u sadašnji život. Čini mi se da se odviše bavimo time kako su one bile uključene u prošli život, a nedovoljno se brinemo o uronjenosti umjetnosti u aktualnost našeg trenutka — u izrazu ili mediju.

Marijan Susovski

